

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: EFEZE 2 vers 10

Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen.

Woordelijk naar het Grieks luidt onze tekst aldus: "Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus in goede werken, welke God tevoren bereid heeft, opdat wij in dezelve zouden gewandeld hebben."

Kan wel iemand zijnen naaste leren, of iemand zijnen broeder, zeggende: "Ken de Heere"? Waar het woord vervuld wordt: "Ik zal hun ongerechtigheid genadig zijn (vergeven), en hun zonden niet meer gedenken", daar wordt ook vervuld wat de mond des Heeren beloofd heeft: "Zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe." (Jer. 31: 34) Zijn wij deze waarheid wel indachtig, dat de kennis des Heeren daarin bestaat, dat Hij ook doet, wat Hij gezegd heeft: "Ik zal uw ongerechtigheid genadig zijn, en uw zonden en overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken"? O, zo wij die waarheid indachtig zijn, dan leeft en speelt dit in onze harten: Wat zal ik de Heere ter vergelding wederbrengen?" Al de schone gaven, waarmee Hij mij zo heerlijk maakt, breng ik Hem weer en zeg, dat die zijn gaven zijn. de drinkbeker der veelvuldige verlossing neem ik op en zing de lof van Zijn Naam.

Waarom leeft en speelt zulks niet altijd in onze harten? Daarom niet, dewijl wij de belofte van onze Heere als met koeienogen lezen, alsof er geschreven stond: "uw gerechtigheid zal Ik genadig zijn, maar uw zonden en overtredingen, die zal Ik gedenken." En vanwaar komt dit? Daarvan, dat wij altijd gerechtigheid willen hebben, maar geen zonden, geen ongerechtigheden. Ik bedoel: waar wij gerechtigheid hebben moeten, daar willen wij die niet beoefenen; en waar wij die niet hebben moeten, dat is bij God, daar willen wij ze volstrekt hebben. Arme zondaars willen wij zijn en blijven daar, waar wij het Ik er aan moesten geven en jegens onze naaste rechtvaardig behoorden te zijn; en waar wij arme zondaars zijn moesten, die niets van gerechtigheid weten, dat is, voor God, daar willen wij christelijk, vroom en rechtvaardig zijn, welbeproefde dienstknechten en dienstmaagden, die Hem getrouw gediend hebben. Ziet, zo ziet het er uit in de harten der mensen, welke de duivel zo graag vroom maakt, opdat hij zijn spel van ongeloof en weerspanning tegen de eeuwige genade met hen drijve, en hen in het eeuwige verderf stort, in hetzelfde ogenblik waarin zij menen God te zullen aanschouwen.

Als God zegt: "Uwe ongerechtigheid zal Ik genadig zijn", zo is de ongerechtigheid niet weg, maar zij is aanwezig; maar de genade is er ook, en die is over zulke ongerechtigheid genadig en bedekt ze. Waar God zegt: "Hunner zonden en overtredingen zal Ik niet meer gedenken", daar zijn de zonden niet weg, de overtredingen evenmin, integendeel zij zijn er nog; maar dat is er ook, dat de Heere ze niet meer gedenkt. En dat moet u in gedachten houden, dat de ongerechtigheid nog daar is, dat de zonden en overtredingen nog daar zijn, maar dat ook de genade daar is, en deze die ongerechtigheid genadig is, en dat de Heere God daar is, Die deze zonden en overtredingen niet meer gedenkt.

Zullen wij nu Gods Woord verdraaien en zeggen: omdat ik ongerechtigheid heb, kan God mij niet genadig zijn; als eerst de ongerechtigheid uit de weg is, heb ik op genade te hopen? Of zal ik Gods Woord eenvoudig geloven? geloven, zoals het daar geschreven staat? Voorzeker, het laatste, zult u zeggen. Indien dan het laatste, zo moest het ons toch duidelijk zijn, hoe dit waar zijn kan: dat men tot alle goed onbekwaam is en nochtans een mens Gods is, tot alle goed werk volmaakt toegerust (2 Tim. 3: 17); hoe men enkel ongerechtigheid, zonden en overtredingen bij zichzelf erkennen en waarnemen kan, en nochtans ervaren, hoe God de Heere Zijn woord waarmaakt: "Ik zal maken, dat u in Mijn geboden zult gewandeld hebben"; hoe men in een en hetzelfde ogenblik uitroepen kan: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" en tevens: "Ik dank God door Jezus Christus onze Heere"; hoe men belijden kan: "Ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde" en nochtans met een goede consciëntie wandelen kan voor God en mensen, en bij anderen er op kan aandringen: "Weest onze navolgers, gelijk ook wij Christi." (1 Kor. 11:1) Maar nee, de eigen gerechtigheid houdt de mens de ogen gesloten, zodat hij, als hij van Gods geboden leest, al verneemt hij het ook: "Ik zal maken, dat u in Mijn geboden zult gewandeld hebben", gedurig aan iets anders denkt, dan aan "genade", dan daaraan: "bij de genade te volharden", bij de Heere te blijven, en Hem te geloven." Aan zulk een eigengerechtigheid moet echter geen rust gelaten worden; zij moet met wortel en tak worden uitgerooid. Daartoe verlene de Heere ons ook nu een prediking, en schenke ons oren, die horen, en harten, die acht geven op het Woord!

Overeenkomstig de voorgelezen woorden handelen wij over de volgende vier waarheden:

1. Gods maaksel zijn wij; bijgevolg zijn wij in zijn ogen zeer goed, en hebben niet naar werken te zoeken, om goed te worden.
2. Wij zijn geschapen in Christus Jezus in goede werken; daarom hebben wij enig en alleen zulks voor waarachtig te houden.
3. God heeft goede werken tevoren bereid; dus kan het ons, indien wij Gode geloven, aan geen goede werken ontbreken.
4. Dewijl God de goede werken tevoren bereid heeft, opdat wij in dezelve zouden gewandeld hebben, zo zullen wij op de dag van Christus ook wel bevonden worden als dezulken, die in dezelve gewandeld hebben.
Wij zullen voorts onze rede met enige opmerkingen besluiten.

I.

Gods maaksel zijn wij; bijgevolg zijn wij in zijn ogen zeer goed, en hebben niet naar werken te zoeken, om goed te worden.

U voelt het aan de woorden van de Apostel, mijn Geliefden, dat hij de Brief, waaraan onze tekstwoorden ontleend zijn, van de Heere ontvangen heeft, om de Efeziërs tot de eenvoudigheid, die in Christus is, terug te brengen. Nu weet gij, dat de arglistigheid van de satan er op uit is, om ons door werken, welke "goed" moeten heten, van het heilig gebod des geloofs in Christus af te brengen, omdat hij ons andere geboden voorhoudt, welke op hetzelfde uitloopen, wat ook de slang aan de vrouw beloofde in het paradijs, zeggende tot haar: "als u dit doet, als u zo en zo handelt, dan zult u als God wezen." Dat de satan met dat doel het Evangelie van de genade verdraait, om ons met het Evangelie op de Wet te werpen, spreekt vanzelf; want daarmee maakt hij de genade ledig en onvruchtbaar, als de mensen niet geloven, maar het in de hand willen hebben.

Daar nu de Efeziërs ook van de genade, zoals die in Christus is, afgebracht werden, door prediking van werk, van heiligheid en van geboden, die na het geloof nu van de zijde des mensen moeten vervuld worden, Zo voert de Apostel hen tot de oorsprong terug, vanwaar zij door het Evangelie waren gekomen. Daarom schrijft hij: Gods werk zijn wij, dat is: Zijn schepsel, Zijn maaksel. Daarbij staan de Apostel de woorden voor de geest, die wij in het eerste hoofdstuk van het eerste Boek van Mozes lezen: "En God

zeide: laat Ons mensen maken, naar Ons Beeld, naar Onze gelijkenis." (Gen. 1: 26) Nu staat echter verder in het tweede hoofdstuk: "Van allen boom dezès hofs zult gij vrijelijk eten, maar van de boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten; want ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven" (Gen. 2:16, 17); en vervolgens staat er in het derde hoofdstuk: " En de vrouw nam van de vrucht en at; en zij gaf ook haar man met haar, en hij at. Toen werden hun beider ogen geopend, en zij werden gewaar, dat zij naakt waren." (Gen. 3: 6, 7)

Welke betekenis deze woorden hebben, dat had de Apostel aan zichzelf ondervonden; met droefheid naar God in zijn ziel, had hij ter aarde gelegen, toen hij de stem hoorde: "Ik ben Jezus, die u vervolgt!", en hij gevoelde zich als een verlorene in Adam, als een dode, als een, die van het leven Gods geheel ontledigd was, uit de gemeenschap Gods geheel uit, een kind des doods, des verderfs en der hel. Toen het hem echter gelijk als schellen van de ogen gevallen was, zag hij terstond een nieuwe schepping: de oude Adam was weg, een nieuwe mens stond er, en de woorden: "Laat Ons mensen maken", had hij opnieuw gehoord, ook aan zichzelf ervaren; want immers hijzelf was nieuw, als een pasgeboren kind, en al wat rondom hem was, was nieuw, hij had een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woonde. Wat hijzelf ondervonden had, dat had hij overeenkomstig de roeping, waarmee hij van de Heere Jezus geroepen was, ook aan anderen gepredikt: de oude schepping is verzoend, een nieuwe schepping is er, een nieuwe mens; dat zijn wij. En gelijk hij aangevangen heeft dit Evangelie te prediken, zo is hij ook daarbij gebleven, zoals het dan ook trouwens niet anders kan bij al wie uit het geloof van Jezus is.

Wat toen waarheid was, is ook heden nog waarheid; immers het is Gods waarheid: Wij die geloven, zijn Gods maaksel. Staat er nu van de eerste schepping geschreven: "God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed" (Gen. 1: 31), zo zal het des te meer van de nieuwe schepping Gods waar zijn. God heeft alles aangezien wat Hij gemaakt heeft, en ziet: het is zeer goed. Daaruit volgt dus vanzelf, dat wij, die geloven, omdat wij Gods maaksel zijn, ook in Zijn ogen goed zijn. Daarom zeg ik, dat wij niet naar werken hebben te zoeken, om goed te worden. Deze waarheid is duidelijk uitgesproken in de Apostolische woorden, anders zou Paulus niet geschreven hebben: "Zijn", dat is "Gods maaksel zijn wij"; want als hij schrijft: "Gods maaksel zijn wij. Zo wil hij daarmee toch zeggen, dat wij het uit onze werken nooit of nimmer worden of geworden zijn, wat wij geworden zijn, maar dat het geheel en al een *scheppende daad* Gods is. De Apostel bedient zich daartoe van een krachtige uitdrukking, waarmee hij schier hetzelfde zegt, wat hij in het 8ste vers schrijft: "Uit genade bent u zalig (verlost) geworden door het geloof; en dat niet uit u, Gods geschenk is het."

Wat "verlost-geworden" of "zalig-gemaakt" is, dat is niet half verlost of zalig-gemaakt, zodat er nog iets voor de mens zou overblijven, om deze verlossing of zaligheid nog meer te ontwikkelen en te volmaken, maar het is, wat het is, namelijk verlost, volkomen verlost, volkom en zalig-gemaakt. Wat door zodanige genade verlost is, waarvan de Apostel in het 7de vers schrijft, waar wij lezen: "Opdat Hij zou betonen de uitnemenden rijkdom van Zijn genade, door de (Zijn) goedertierenheid over ons in Christus Jezus, " dat moet ook door zulk een genade verlost blijven, en mag daarom van niets dan van deze genade willen weten. Wat door het geloof verlost is geworden, dat mag om zijns levens en om van Zijn zaligheid wil dit geloof niet voor werken verwisselen, maar moet bij dit geloof volharden. Wat Gods geschenk, Zijn gave is, en bijgevolg niet iets uit ons, dat zal nooit iets uit ons kunnen worden; want een gave blijft een gave. Wat niet uit werken is tot stand gebracht, maar Gods volkomen schepping is, dat kan uit werken geen volmaking ontvangen, maar moet geheel en al een schepsel van Gods hand blijven. En daar hier van een schepsel der genade sprake is, zo hebben wij hier niet aan zulk een schepsel te denken, dat later aan zichzelf overgelaten blijft, nadat het uit Gods hand is voortgekomen, maar aan zulk een schepsel, welks leven, denken en doen, welks beweging en wandel tegelijk zo geregeld is, dat het geheel en al een schepsel der genade is. Het is een schepsel in zaligheid geschapen, om in zaligheid te blijven. Gods schepsel en maaksel blijft geheel afhankelijk van God, zodat al deszelfs doen en laten, denken, willen en zich bewegen geheel en al van God is, en niet van het schepsel zelf. Wij hebben dus niet naar werken te zoeken, om

goed te worden, maar in alles en voor alles naar God, Die ons goed geschapen heeft in deze nieuwe schepping. Al staan wij ook allen bij zulk een waarheid verbaasd, en al verzet de gehele wereld zich er tegen, zo staat het evenwel geschreven, en zal men het zo moeten laten staan. Tot wederlegging van bedenkingen, welke daartegen in het hart opkomen, diene de tweede waarheid, die wij in de Apostolische woorden uitgesproken vinden.

II.

Geschapen zijn wij in Christus Jezus in goede werken; bijgevolg hebben wij dit enig en alleen voor waarachtig te houden.

Eertijds waren wij ook Gods maaksel, maar niet zo Gods maaksel, als wij het thans zijn. Toen waren wij Gods maaksel onder voorwaarde, dat wij het leven, hetwelk wij in God hadden, zelf moesten bewaren, en wel door gehoorzaamheid der werken. Toen waren de goede werken er nog niet, maar wij waren Gods werk, om goede werken te doen en zo goed te blijven; toen waren wij geschapen in Adam, want toen Adam werd geschapen, waren wij in zijn lendenen, geschapen in Adam, om niet te eten van de boom der kennis des goeds en des kwaads. Toen was aan het werk van God het beding gesteld: "Gij blijft de Mijne, zolang u Mijn gebod niet overtreedt, maar in de gehoorzaamheid blijft en de goede werken, die Ik u geboden heb, voortbrengt." Nu kwam echter de ongehoorzaamheid tussen beide en daardoor de dood, het volkomen gescheiden-zijn van God. Zo was de oude schepping teloor, en wij geraakten onder de heerschappij des duivels, der zonde en des doods; het gebod evenwel, dat wij goede werken moesten voortbrengen, bleef. Er is intussen sedert die tijd niet aan te denken, dat wij dit bevel zouden kunnen nakomen, want het gescheiden-zijn van God, de dood, was er. Het is met de mens zelven een geheel verdorven zaak geworden, hij is dood; hij deugt zelf niet, hoe zou hij goede werken kunnen doen?

Maar God heeft Zich over ons ontfermd: Hij heeft ons in een ander Stamhoofd ingelijfd; Hij heeft een nieuwe mens geschapen. Deze is de tweede Adam, de Heere uit de hemel. (Vergelijk 1 Kor. 15: 45-47) Deze Jezus, onze Heiland, is ons niet van God gegeven, opdat Hij voor Zichzelf daar staan zonde als een voorbeeld, om als het ware te tonen wat uit de dengene wordt, die God gelooft, zodat wij slechts Zijn voorbeeld hadden na te volgen, om evangelijke uitredding te ervaren. Deze heeft niet goede werken voor Zichzelf gedaan, opdat wij met zijn hulp nu goede werken zouden doen, om ook zo goed te worden als Hij, maar toen ons Jezus Christus van God tot tweede Adam gemaakt werd, toen werd Hij ons tot zulk een Adam gemaakt, die het niet van ons liet afhangen, hoeveel of hoe weinig goede werken wij zouden doen, opdat daarnaar onze zaligheid zou bepaald worden, maar tot zulk een Adam, Die in onze plaats dat alles voortbrengen zou, wat de Schrift "goede werken" noemt; en dat niet alleen, maar ook tot zulk Een, Die ook onze dood, ons gescheiden-zijn van God, door Zijn dood teniet deed. Dat Hij echter al datgene, wat de Schrift "goede werken" noemt, in onze plaats daargesteld heeft, betuigt de Apostel ook op een andere plaats, waar hij schrijft: "Het woord der eedzwering, die na de Wet is gevolgd, stelt de Zoon, Die in der eeuwigheid geheiligd is" (Hebr. 7: 28); en wederom: "Komende in de wereld zegt Hij (Christus): slachtoffer en wat voor de zonde is hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid. Zie Ik kom, om uw wil te doen, o God! In welke wil wij geheiligd zijn, eens voor altijd, door de offerande des lichaams van Jezus Christus." (Hebr. 10:10)

Voorts heeft God ons Christus Jezus niet tot een tweede Adam gemaakt, opdat Hij in die zin de goede werken voor ons in onze plaats daarstelde, dat wij volstrekt geen goede werken zouden doen en naar eigen lust en het welgevallen van ons boze hart zouden leven, nee, maar juist omdat wij boos zijn en tot niets deugen, heeft Hij alle goede werken in onze plaats zó daargesteld, dat wij, die tot niets deugen, nochtans in Zijn geboden zouden gewandeld hebben en gedaan hebben wat goed is in de ogen Gods. Daarom schrijft de Apostel: "Wij zijn geschapen in Christus Jezus in goede werken." Alle goede werken, al wat goed is in Gods ogen, heeft Hij, Christus Jezus, voor ons gedaan; nu is Hij de Man, Die vol goede werken is, en nu is alles, wat Hem omringt, "goed werk"; Hij is als het ware van het hoofd tot de voeten met goede

werken bekleed, en Hij wandelt geheel in goede werken. En nu in deze Man en tweede Adam zijn wij geschapen; zo zijn wij dan in alle goede werken, omdat wij in deze Man zijn; en omdat God ons in deze Man geschapen heeft, zo wil Hij ons ook in geen anderen, dan in deze Man aanzien, en zijn wij alleen in Hem in de goede werken.

Nu hebben wij dit enkel en alleen voor waarachtig en zeker te houden, dat wij in alle goede werken zijn, omdat God ons in deze Man geschapen heeft, Die vol goede werken is en alleen in goede werken wandelt. Zo luidt de prediking des Evangelies, en dit is een getrouwe prediking, waarop men zich kan verlaten. Wil iemand uwer dus goede werken hebben en in goede werken gevonden zijn, zo zie hij niet op zichzelf, ook niet op zijn ongerechtigheid en onbekwaamheid; want wat heb ik daarop te zien, terwijl God mijn ongerechtigheid genadig is? Zo gedenke hij ook niet aan zijn zonden en overtredingen, terwijl God die niet meer gedenken wil? Hij zie veeleer de rechte Man aan, de Tweede Adam, Christus! En als u nu de duivel en het kwade geweten in 't oor blaast: "Gij wordt niet zalig, want u hebt wel het geloof, maar u hebt geen goede werken", zo zeg als het u waarachtig er om te doen is, om goede werken te hebben goedsmoeds: "Wat vraag ik naar goed en kwaad, hier heb ik de waren Levensboom, en aan die groeit mijn vrucht en vind ik mijn vrucht!" Daar moeten wij niet vragen naar hetgeen wij zien of gewaar worden, ook niet daarnaar, wat vlees ons wil voorhuichelen, maar wij moeten vragen wat Gods Woord zegt. De vraag kan hier niet zijn: wat zeg ik? Maar wat zegt God. En wat heeft Hij gedaan? Kan iemand dit raadsel niet oplossen: "een zondaar en nochtans heilig; midden in zonden en zwakheden, nochtans midden in goede werken", zo neme hij zich Simson tot een uitlegger; dan zal hij het wel te verstaan krijgen en ook ondervinden, hoe eenvoudig het toegaat, dat God de dingen, die niet zijn, roept alsof zij er waren; en hoe waarachtig het is, dat Hij ons, die niets zijn, ook niets hebben, juist zo geschapen heeft in al de volheid. Want de goede werken zijn er, en wij behoeven ze niet daar te stellen.

III.

God heeft goede werken tevoren bereid; daarom kan het ons, indien wij Gode geloven, aan geen goede werken ontbreken.

Dat is een waarheid, waartegen de satan altijd gewoed heeft, en hij houdt de zielen verstrikt en gevangen, opdat het niet verstaan worde. De mens wil geen dode hond zijn, ofschoon hij in Goddelijke dingen is, als de beesten, die geen verstand hebben. Dat heeft Asaf wel bekend, zeggende: "Ik was onvernuftig en wist niets; ik was een groot beest bij U." (Psalm 73) Ook was het de belijdenis van Salomo: "Ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand." (Spr. 30: 2) Op zijn sterfbed wil de mens van alles afstand doen, waarom dan niet in gezonde dagen? Wat weet de mens, wat er van al zijn doen in Gods ogen goed is? Er is immers alles ijdelheid onder de zon, én elke daad en elke gezindheid slechts in zoverre goed, als zij goed is naar de Raad Gods, naar de Wet des Geestes des levens in Christus Jezus! Wij weten niet, of iets goed of kwaad is, of beide tegelijk. Ofschoon wij echter volstrekt geen verstand van Goddelijke dingen hebben, ook als wij menen, dat wij in alles naar de uitgedrukte wil van God handelen, veeleer het goede voor kwaad, en wat in de ogen Gods kwaad is, voor goed houden, zo zullen wij evenwel de wil van God moeten gedaan hebben, en zal op de dag van Christus een ieder zo moeten bevonden zijn, dat de Wet niets tegen hem heeft.

Kunnen wij dat tot stand brengen? Moeten wij dan niet des te meer de barmhartigheid Gods roemen, dat het Hem naar zijn grote goedertierenheid over ons in Christus Jezus behaagd heeft, zulk een weg ter zaligheid voor ons te bereiden, in welke wij rijkelijk worden voorzien met al datgene wat recht en goed is in zijn ogen? Daar de Wet geestelijk is, en het van ons niet minder waar zal moeten zijn, wat wij van alle heiligen lezen, dat wij in alle de geboden Gods onstraffelijk gewandeld en de wil van God gedaan hebben, moeten wij dan niet de eeuwige wijsheid, de rijke genade Gods roemen, dat Hijzelf alle goede werken tevoren bereid heeft, opdat het waar zij: "Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijn lof verkondigen"?

ja, opdat het waar worde, dat wij in waarheid geheel overeenkomstig de Wet Gods bevonden worden ten dage, als God de wereld oordelen zal?

"God heeft de goede werken tevoren bereid", zo betuigt de Apostel; want Hij heeft het in Zijn raad bepaald, hoe Zijn uitverkoren volk zijn zou. God heeft in Zijn raad zijn Wet, Zijn geboden volstrekt niet afgeschafft; eeuwig is zijn Wet, en wij moeten overeenkomstig die Wet bevonden zijn, want Hij handhaaft hetgeen de uitdrukking van Zijn Wezen is. Hij kan niet anders dan voor de heiligheid ijveren, want Hij is een heilig God. Op zodanige wijze heeft Hij echter voor deze heiligheid geijverd, dat Hij Zich een volk geschapen heeft in Christus Jezus, dat Hij voor dit volk Diens heiligheid bereidde, opdat het in Zijn heiligheid zou gevonden worden, om zich eeuwig bij Hem in Zijn heiligheid en in de heerlijkheid van Zijn Beeld te verheugen. Daarom, opdat het hun aan niets ontbreken zou, en er geen verdoemenis meer voor hen ware, heeft Hij voor hen de goede werken tevoren bereid. Zo zijn dan alle goede werken daar, zij liggen bij God alle gereed; en wij hebben dus geen goede werken meer daar te stellen of te bereiden. Want gelijk een goede en getrouwelijk liefhebbende vader in alles voor zijn kinderen zorgt, zo heeft ook de eeuwige liefde van God in Christus Jezus over ons zorg gedragen voor ons, dat Hij alles voor ons bereid heeft in Zijn eeuwig Raad, in Christus Jezus, Zijn Zoon, daar aan het kruishout, in Christus' dood, in zijn opstanding, opdat het ons toch maar aan niets mocht ontbreken, wat goed en aangenaam is in zijn ogen, maar dat wij veelmeer in Gods volkomen heiligheid en zaligheid geheel en in waarheid in samenstemming en overeenkomst met zijn Wet, zoals zij geestelijk oordeelt, gevonden zouden worden voor Hem.

Daarom zeg ik, dat het ons aan geen goede werken ontbreken zal, indien wij Go de geloven; wie echter Gode geloven wil, die hebbe opgehouden om zichzelf, zijn hart, zijn verstand, de duivel en zijn helpers te geloven. Want wie goede werken wil hebben, die zoek ze bij God en niet bij zichzelf, die gelove God en niet datgene, wat hij ziet. Of hij al zegt: "Ik kan het niet zien", het zal niet gelden, wat hij zien kan of niet zien kan; het zal evenmin gelden, of hij ook juist het tegendeel ziet. Indien wij ons achter de bomen verbergen, omdat wij naakt zijn en gezondigd hebben, ja, dan zien wij zeker niets. Maar van achter de bomen vandaan, naar God. toe, zo naakt als wij zijn! (God heeft het op het open veld van Zijn genade staan, aldaar golft het, aldaar is overvloed.

IV.

Dewijl God de goede werken tevoren bereid heeft, opdat wij in dezelve zouden gewandeld hebben, zo zullen wij op de dag van Christus, indien wij geloven, ook wel als dezulken bevonden worden, die in dezelve gewandeld hebben.

Ik schrijf, zoals de Apostel schreef: "Opdat wij in dezelve zouden gewandeld hebben"; evenals ik ook vertaald heb "Ik zal maken, dat u in Mijn geboden zult gewandeld hebben, Mijn rechten zult bewaard en naar dezelve zult gedaan hebben." Want wat gaat mij in dit opzicht het "heden" aan? Ik moet voor de toekomst gerustgesteld zijn. Ik weet, dat er een dag komt, waarop aan alle begoocheling des verstands een einde zal komen. In die dag, die komen zal als een dief in de nacht, in de dag, wanneer Christus komen zal op de wolken des hemels, als het heten zal: "Staat op, gij doden, komt uit de graven ten oordeel!" Wanneer dan de boeken voor al de heilige engelen en voor de gehele wereld worden geopend, als de duivelen zullen optreden als zo vele aanklagers, en duizenden en duizenden voor zich heen zullen voortdrijven in het eeuwige vuur: zal ik dan kunnen bestaan voor Mijn Koning en Rechter?

Het gaat dan om de werken; zal ik dan de kroon der gerechtigheid uit Zijn hand ontvangen? Zal ik dan als zulk een bevonden worden, die Gods wil zal gedaan hebben, die in Gods wegen zal gewandeld hebben? Dat is de ernstige vraag. Zal ik aldaar met een goed geweten voor alle heilige engelen Gods staan? Zal ik mij in waarheid verheugen, als ik mijn Koning, mijn God en Heiland, mijn Verlosser, mijn lieve, trouwe Jezus zien zal met deze mijn ogen, opgewekt zijnde uit het stof? Dat zij onze vraag.

Daarop moet ik hierbeneden het antwoord hebben, zo goed als de misdadiger aan het kruis, die alle goede werken in één ogenblik had. Hier moet ik het weten, voordat de dag, de grote, de vreselijke en heerlijke dag des Heeren komt. Dan zal ik in goede werken moeten gewandeld hebben, hetzij een geheel leven lang, hetzij een minuut, maar ik moet er in gewandeld hebben. Wie geeft mij antwoord op deze vraag? Gods Woord geeft mij antwoord. God heeft daarvoor zorg gedragen, Hij heeft de goede werken tevoren bereid, opdat ik in dezelve zou gewandeld hebben. Daar hebt u nu nog een nader antwoord op het hoe. Hoe wij dan in Gods geboden wandelen, aangezien wij toch arme, tot alle goed onbekwame zondaren zijn. God heeft het Zelf daargesteld door Zijn Christus; Hij heeft het tevoren bereid; daarom kan het ons aan geen goede werken ontbreken, indien wij *geloven*.

In het oude paradijs zijn wij niet gebleven, daar zijn wij uit, en elke poging om de oude levensboom weer te bereiken, moet mislukken. Wij hebben een nieuw paradijs, daarin is geen boom des doods meer; God de Heere heeft het Zelf geplant met de hand van Zijn genade in eeuwig verbondsbloed; Zijn hand heeft Zelf daarin de boom des levens geplant, aan beide zijden der rivier van Zijn eeuwige liefde en des eeuwige levens uit Hem. Deze boom draagt twaalfderlei vruchten en geeft elke maand zijn vrucht, en de bladeren van die boom zijn tot genezing van ons heidenen. Alle paden en lanen van deze hof, alle straten van deze hemelstad heeft God Zelf aangelegd, en alle ingangen, die Zijn Raad geschapen heeft, leiden heen tot één uitgang, te weten tot de Troon, die daarin staat, tot de Troon Gods en des Lams.

Zal ik nu goede werken opzoeken? Zal ik mijn zwakke hart geloven, of zal ik de verleiders geloven, die mij prediken: "Zo gij u tot geen goede werken bereidt, dan wordt u niet zalig"? Ik heb het Evangelie te geloven, ik heb mij aan God, aan Zijn ontferming en Zijn genade te houden, hoe ik mezelf ook bevind; ik heb, omdat het Woord, dat niet falen kan, mij dit leert, het voor waarachtig te houden, dat ik Gods maaksel ben, geschapen in Christus Jezus *in* goede werken. Al mogen alle zichtbare en onzichtbare machten zeggen, dat ik zwart ben als de hel, en zij mij mijn bloedrode zonden voorhouden, nochtans zal God het wel waarmaken, dat Hij mij geschapen heeft wit als sneeuw, dat Hij mij zo geschapen heeft, dat ik zal gewandeld hebben in alle goede werken, welke in Gods ogen goed zijn.

- Gevaarlijke leer! Zal menigeen denken. Zeker, voor de duivel is zij zeer gevaarlijk; want hoe zuiverder zij gepredikt wordt, des te meer onderdanen zal hij verliezen en voor de hel niet meer zo velen verkrijgen, als anders.
- Gevaarlijk is zij zeker ook voor die mens, die zulk een leer met een onderbroken hart kan aanhoren; want zulk een leer van Gods ontferming en geweldige liefde, dat Hij zo in alles voor ons gezorgd heeft, dat wij de volkomen zekerheid der erfenis van eeuwige zaligheid in Christus Jezus in Heiligen Geest hebben mogen, moest stenen harten verbrijzelen.
- Gevaarlijk is zij voor die mens, die meent iets te zijn, en daarbij gelooft, dat het er met de Wet Gods zo nauw niet op aankomt.
- Gevaarlijk noemt de mens deze leer, omdat hij wel voelt, dat hem daarbij hoofd, vet en ingewanden verbrand worden, en er van hemzelf niets overblijft dan as, die uitgestort wordt.
- Gevaarlijk noemt de mens deze leer, omdat zij hem uitdrijft uit zichzelf, uit zijn zelfbehagen, uit zijn vermeende vroomheid, uit het paradijsje van Zijn goede werken; want wie is er, die, zoals hij is, tot God wil gaan? Wie wil de vijgenbladeren verliezen, waarmee hij zichzelf bedekt houdt?

Nochtans is deze leer waarachtig en getrouw, en wordt daartoe gepredikt, opdat een ieder uwer, die voor Gods Woord beeft, van deze honig neme, al is het ook maar een weinig, op het uiterste van zijn staf, opdat zijn ogen verlicht worden, als hij moe en mat is van het strijden met de Filistijnen. Al moge dan ook een Saul zeggen: "Zo waarachtig als de Heere leeft, u zult sterven" (Vergelijk 1 Sam. 14) Zo zal nochtans al de menigte der myriaden engelen Gods op de dag, die nadert, uitroepen: "*hij zal leven.*" AMEN

Deze leerrede is uitgesproken te Elberfeld 6 Juni 1847, 's voormiddags.